

KYTICE Z POVĚSTÍ NÁRODNÍCH 1

1. Z kterých skladeb *Kytice z pověstí národních* (prvně 1853) pocházejí následující úryvky?

1)
Poznaly dívky matičku po dechu,
poznaly ji a plesaly;
a prostý kvítek, v něm majíc útěchu,
mateří-douškou nazvaly. –	2)
Vyšla dívčina jako květ,
neviděl také krásy svět;
přinesla vody ze studnice,
stydlivě sedla u přeslice,
předla, předla len.	3)
„Ty nech, netrhej – však jsi nesázal!“
hlas dutý, hluboký káže jemu ztuha,
blízký hlas, jako by ze země vycházel,
neb nikdež vůkol neviděti druha.
Jen pařez veliký stojí vedle něho.
a) <i>Kytice</i>	a) <i>Svatební košile</i>	a) <i>Lilie</i>
b) <i>Dceřina kletba</i>	b) <i>Vodník</i>	b) <i>Záhořovo lože</i>
c) <i>Věštkyně</i>	c) <i>Zlatý kolovrat</i>	c) <i>Vrba</i>

2. Kterou skladbu z *Kytice* připomíná Erbenova raná balada *Smolný var* (1834)? V čem se skladby liší?

Dým se valí sloupem tmavým,
hluk slyšeti s praskotem,
v kotlinách se vaří žhavým
smolovina klokotem.	Vzavši jabko z ruky matce
laškuje si nevinně:
běží ještě podívat se,
jak to víří v kotlině.
„Pojď, holečku, sem si sedni,
nechoď blízko plamene!
Ná jablíčko! Aj pohledni,
jak je pěkné červené!“	„Dítě! Kriste na výsosti!“
Vtom se toky rozklenou,
z nichž vynese dětské kosti
matka rukou spálenou.

3. Napište synonyma následujících zastaralých slov z *Kytice*.

- 1) „vzhůru běží zástup hojný: / veský lid to bohabojný“
- 2) „těmi buky ji viděti, / ana se s pahorku běře“

4. Odpovězte na otázky: ze tří možností vyberte vždy správnou. Písmena vám dají tajenku – název poslední skladby *Kytice*, kterou K. J. Erben zařadil až do druhého vydání sbírky v roce 1861.

- 1) Ve které skladbě *Kytice* nevystupuje ženská hrdinka?
a) *Záhořovo lože* (L), b) *Štědrý večer* (P), c) *Svatební košile* (VO)
- 2) Která z následujících skladeb *Kytice* obsahuje nejobsáhlejší popis venkovské domácnosti?
a) *Poklad* (OK), b) *Polednice* (IL), c) *Holoubek* (D)
- 3) Která ze skladeb *Kytice*, látkově blízka legendě, obsahuje zázrak – jabloň nesoucí na jaře plody?
a) *Dceřina kletba* (L), b) *Zlatý kolovrat* (NÍ), c) *Záhořovo lože* (I)
- 4) V textu které skladby v *Kytici* se objevuje gnóma – moudrost s všeobecnou platností?
a) *Vodník* (K), b) *Štědrý večer* (E), c) *Polednice* (AD)

5. Ke které ze skladeb *Kytice* se pojí následující ilustrace a Erbenův komentář?

Pověst i jinde v Evropě známá, jen v okolnostech rozličně se proměňujíc. V staré literatuře české nalzáme ji vetkanou v legendu o sv. Klimentu papeži. Trajan, císař římský, dal totiž sv. Klimenta utopiti v moři, kázav jemu mořskou kotvu k hrdlu přivázati. Legenda vypravuje, že každého roku v den jeho skončení až do sedmého dne na tři míle moře se rozstupovalo, a poutníci tam po suchu vcházejíce, nalézali chrám mramorový zázračně způsobený, a v něm tělo sv. Klimenta v krásné skříni. Tu také jedna žena se svým dítětem den sedmý rozstoupení mořského k hrobu přišla [...].

6. Připravte ve skupině divadelní inscenaci vybrané balady. Pokuste se přitom rovnoměrně zapojit všechny z vaší skupiny.